

Den norska regeringen

Stiftelsen norska barnuppsjönsstiftelsen, 2014

ARNE BJÖRN

BERG (Upprättade 1944)

allierade regeringar i London. Innan vi gå in på frågan om departementens organisation och verksamhet, som här närmast skall sysselsätta oss, må endast i förbigående konstateras att regeringsbeslut fattas av konungen i statsrådet efter föredragning av vederbörande departementschef. Konselj hålles varje fredag på norska ambassaden. Såväl »förberedande statsråd», d. v. s. statsrådsberedning, som s. k. regeringskonferenser pläga hållas på samma sätt som länge varit praxis. Besluten ha med stöd av grundlagen § 17 i regel fått formen av »provisoriske anordningar». Under en period kände man ett starkt behov av något organ, som kunde substituera stortinget. Det var sålunda ett slag allvarligt på tal att upprätta ett råd, till konstruktionen liknande det polska nationalrådet och representerande olika kretsar av norrmän utanför Norge. På grund av vissa betänkligheter lades denna plan emellertid snart åt sidan och har icke återupptagits.

Utrikesdepartementet blev inte fullt organiserat förrän på våren 1941. Den 9 april 1940 bröts förbindelsen mellan Norges beskickningar och regeringen. Under den tid fälttåget i Norge varade, tjänstgjorde i stället den förstärkta Stockholmslegationen såsom central för utrikestjänsten. Den hade under denna tid fullmakt att handla självständigt. Efter regeringens ankomst till London fungerade till en tid Londonlegationen i praktiken som utrikesdepartement. Från och med våren 1941 var departementet som nämnt färdigorganiserat i tre avdelningar, en allmän, en politisk och en handelspolitisk, alldeles som hemma i Oslo, om än med den skillnaden att personalstyrkan var mindre än vanligt.

Huvuduppgiften under Londonexilen har för utrikesdepartementet bestått i av krigssituationen betingade förhandlingar med de allierade nationernas regeringar. En viktig uppgift har också varit att sköta förbindelserna med Sverige liksom att i vissa speciella avseenden tillvarata den norska sjöfartens intressen.

Departementschef är Trygve Lie, som i februari 1941 på denna post efterträdde Halvdan Koht.

Kyrko- och undervisningsdepartementet ställdes omedelbart vid ankomsten till London inför en rad vik-

tiga uppgifter. Först gällde det att upprätta förbindelse mellan den norska rundradion och B. B. C., vilket lyckades redan på sommaren 1940. Sedan dess har Norge haft egna tjänstemän anställda i den brittiska radion.

Genom departementets försorg ha flera skolor för norska barn upprättats i Storbritannien. För en folkskola med plats för ungefär 70 barn inköptes ett skotskt slott, och skolan har drivits som internatskola med barn från alla folkskolans åldersgrupper, uppdelade på fem klasser. I London finns en mindre folkskola jämte en realskola. Även på Island har upprättats en norsk folkskola. Anskaffningen av material för skolundervisningen har skett i nära samarbete med British Council, som också har ansvarat för större delen av kostnaderna för en lärarinna i engelska vid skolan i Skottland. I övrigt ha alla utgifter bestritts av den norska regeringen. Jämsides härmed har man uppgjort planer för ett återupprättande av skolväsendet i Norge efter landets befrielse.

I samarbete med British Council har departementet upprättat The British Norwegian Institute. Institutet arrangerar föredrag och sammankomster. Meningen är att detta institut efter kriget skall utvecklas till en norsk institution och att British Council skall upprätta ett motsvarande institut i Oslo. Den norska regeringen har vidare deltagit mycket aktivt i arbetet för att efter kriget återuppbygga skolor samt vetenskapliga och andra kulturella institutioner i de ockuperade länderna. För detta ändamål har på initiativ av den brittiska regeringen upprättats en internationell organisation för undervisning och kulturellt samarbete, »International Organisation for Education».

Då den norska sjömans- och hednamissionen genom ockupationen avskars från förbindelse med sina hemmaorganisationer och det ansågs av betydelse att dess arbete kunde fortsätta, övertog staten genom kyrkodepartementet delvis organisationen av missionsarbetet. Hednamissionen har sålunda t. o. m. 1944 beviljats statliga anslag på sammanlagt 125,000 pund. Dessutom har departementet lämnat understöd till norska studenter i England och Förenta staterna, arrangerat undervisning framför allt i engelska för norrmän men även undervisning i norska för

109593